

אותו!

ריס. אינה בעיה זאת היתה לעשות שוק שחור ולרמות את מסי'הקניה ומסי'הכנסה? אבא לא עשה זאת מעולם. היתה לו גישה של ציוני ודתי ביחד. הוא הרגיש את עצמו כאיש מאד מאושר, שוכה לדור'הגאולה ותמיד היה אומר שאין אנשים יותר מאר' שרים מאלה שגרים בארץ. ככה זה היה — עד שלפני שבועיים קראו לו לחקרה אצל מסי'הכנסה. מאז היה כך ארם אחר.

★★★ "חקירה סדיסטית"

באותו יום הייתי בנגריה, בה עבדתי עם אבא. הוא הלך למעלה, לקומה השני' לישית של בנין ג'נרלי, ששם יושבים כל המפקחים של מסי'הכנסה. רציתי ללכת אתו, אבל הוא לא הסכים. כשאבא חזר ממסי'הכנסה אר'אפשר היה להכיר אותו. זאת היתה הפעם הראשונה שראיתי אותו כליכך נסער. הוא היה מרוגז והלך בתוך הנגריה כמו איזה אסיר בבית סוהר. הלך קדימה ואחורה, ימינה ושמאלה. ניגשתי אליו ואמרתי לו: "אבא, מה קרה?" הוא לא השיב לי בהתחלה. בכלל, זה היה מנהג אצולו, לא לספר על כל מיני דברים פרטיים, שקרו לו והרגיזו אותו. כי הוא לא רצה להעציב את כל המשפחה, ובמיוחד את אמא שלי.

אבל בפעם הזאת הוא לא יכול היה כבר להתאסף, כמו גלים של ים סוער יצאו מפיו המלים. הוא סיפר לי איך טיפס למסי'הכני' נסה ונכנס לחדר של הפקיד שנתן לו לחכות כמה זמן.

אחר כך התחילה החקירה. הם רצו ממנו פתאום עוד 300 לירות בעד שנת הכספים 1958. אני בעצמי לא יודע בכלל כמה הוא שילם בשנה ההיא או בשנים האחרות, כי כמו שאמרתי, אבי היה שומר את הצרות והחלק המרגיז של החיים בשביל עצמו, ולמשפחה היה משאיר רק את החלק הנעים. אבי התפלא על הדרישה שלהם. הוא בכי' לל לא הבין מה הם רוצים ממנו ואמר להם את זה. ואז איזה פקיד צעיר, המרכיב מש' קפיים ושיש לו שערות בלונדיניות, התנפל עליו. כנראה הפקיד הזה רצה לעשות רושם על הממונים, שהוא עובד טוב.

זאת היתה חקירה סדיסטית. סתם, אני עד עכשיו לא מבין למה הם עשו את זה, מדוע הפקיד התנפל על אבי בצורה כזאת. הרי מסי'הכנסה יכול לראות את הנגריה הקטנה שלנו ויכול לבלוש ולראות כמה

כודדים בשמח

היו קרובי המשפחה המועטים, הקבר, הפסיקו את שבאו לכבד את זכרו של המת ביום השביעי למותו. עובדי בית'הקברות שלא התקרבו למקום

ימים בשבוע אבי עובד. כך יכלו לדעת הכל. אבל הם לא עשו ככה. בהתחלת החקירה ישב הפקיד הזה בשקט עד שפתאום הת' פרץ על אבי: "כמה בולי מסי'מותרות הע' למת? אנחנו יודעים שאתה העלמת! אל תגיד לנו שלא! או כמה? גלה כמה, ואז הכל יהיה בסדר בינינו".

אבא שלי, יותר מכל, נעלב מזה. זה היה החלק שהכי השפיל את כבודו האישי. הוא בעצמו אמר לי: "מה זה, במדינה שלי קודם כל שואלים כמה גנבתי, ולא שואלים אם בכלל גנבתי! אפילו גניח שהייתי גונב, בשביל הנימוס הם היו צריכים לשאול אם באמת גנבתי".

אבל זה לא היה הכל. הם רצו לדעת כמה מנורות יש לאבי בבית. השתגעו הפקידים במסי'הכנסה! יש איזה סקיד במסי'הכנסה שיועד כמה מנורות יש לו בבית? אצלנו זאת דירה עם מטבח וחדרי'נוחיות, כמו כל דירה רגילה. או מי יכול לדעת כמה מנורות יש לו בבית?

גם זה לא היה הכל. אחרי שאבי לא היה

יכול להשיב להם כמה מנורות יש אצלנו בבית, או בכחנה' הם שאלו אותו כמה ואט לכל מנורה. דבר כזה יכול לעשות רק סאדיסט. כי אם אבי לא ידע כמה מנורות יש לו בבית, בטוח שלא היה יכול לדעת גם מה הגודל והחזק של כל אחת. והפקיד שאל את השאלה הזאת רק בשביל להרגיז.

ככה הפקיד הילדון הזה עשה עם אבי "סיוור" כמעט בכל הדירה. הוא רצה שאבי ידע כמה פעמים אנחנו מחליפים את בלון' הגז בחודש, ואיך היה לו כסף לקנות גז. ואחרי כל שאלה כזאת, הפקיד היה עושה עם חיד לאבי, ככה, כאילו הוא אומר: אל תבלבל את המוח, והיה צועק עליו: "אתה משקר לנו! תפסיק, אנחנו יודעים את הכל".

★★★ הפחד הקמטני

אחרי החקירה הזאת אבי חלה כמה ימים ושוב ניסה לעבוד בנגריה, כאילו כלום לא קרה. אני ניסיתי לא לדבר אתו על כל הענין, וחשתי שכל המכתבים שכתבתי למסי'הכנסה במשך כל השנים, שאנחנו בסדר, יעזרו לאבי.

אבל אבי, שניסה לעבוד כרגיל, כמו ש' אמרתי, לא היה שקט. הוא היה פונה אלי באמצע העבודה ואומר לי באידיש: "דויד, כל פעם שאני צריך לעלות למסי'הכנסה, אני יותר הרוס מאשר מקודם". אני ניסיתי להרגיע אותו ואמרתי לו שזה היה סתם, והפעם החקירה תהיה בסדר. סוף'סוף הם לא יתעללו סתם ביהודי שקט בן 64. ראיתי שהוא בכל זאת כל הזמן מודאג מהענין של הפגישה הנוספת, שנקבעה לו ליום הראשון. לא היו לו השקט והבטחון, כמו שהתרגלתי לראות אצלו. משהו צבט לו בלב.

ואז הגיע היום הראשון. אני פגשתי את אבי בדרך לנגריה, בשעה שבע וחצי בבוקר. הוא נראה לי לא בסדר. מתנודד. משהו בי' עיניים שלו ואמר לי הכל. הוא שתק. דיברתי אתו והרגשתי שנעשה לו רע מרגע לרגע. אני לא יכול לתאר איך ראיתי אותו מש' תנה תוך כמה שניות, כשדיברנו על הפ' גישה שלו עם מסי'הכנסה. אבל זה לא חשוב. לקחתי את אבא לחנות והושכתי אותו על כסא. היה לי ברור שהוא כבר לא ילך באותו יום למסי'הכנסה.

תיכף אחר כך לקחתי אותו הביתה. כש' הבאתי אותו, הוא היה חולה אנוש ולא הפסיק לדבר על מסי'הכנסה. במדרגות הוא כבר לא שלט כמה שהוא מדבר, וניסה כל הזמן לשכנע אותי, שאינו יכול לשלם את המס כמו שהפקידים דורשים אותו ממנו. הוא אמר לי: "דויד, אם היה לי כסף הייתי משלם להם יותר ממה שמגיע, רק שהייה

עבודתם בשעה שדויד, הבן, הקריא את אביו. תוך כדי כבי וצעקות אשמה כלפי בני המשפחה, אשמים היו במות יקירם.

שקט ושלוש עם מסי'הכנסה. אבל אין לי' אני ניסיתי להרגיע אותו. אמרתי לו ש' אני יודע כי אינו יכול לשלם את הסכומים, ויהיה בסדר. אחריכך לקחו אותו לבית' החולים וקבעו שיש לו שטף'דם במוח. ואז אבי מת. למרות כל הרגוז שלי, אני לא יכול לק' בוע בודאות כי רק בגלל מסי'הכנסה אבי מת. איך אפשר לומר דבר כזה בודאות? אבל דבר אחד ברור לי בלי שום ספק, ואני מוכן לחתום עליו בשתי הידיים שלי: הפקיד הזה היה גורם מאד מרכזי בפטירת אבי. זה ברור לי. אני ראיתי את זה כל יום. מאז החקירה הגדולה, לפי המבט שלו בעיניים ולפי העצבון על הפנים.

את האסון המשפחתי שלי אר'אפשר כבר להחזיר אחורה. אני יודע זאת היטב. ובתור משפחה דתית אני יודע כי אולי לא כל קרובי ירצו לעשות ענין מן המקרה הזה. כי לנו כבר שום דבר לא יעזור, ושום תיקון לא יתקן בשבילנו שום דבר. אבל בכל זאת, אני חושב, שאם יש עוד קצת צדק בארץ, צריכים להקים ועוד' חקירה ציבורית, לברר מי אשם במות אבי, ומדוע חקרו אותו בצורה שאני יכול ל' כנות אותה בלי היסוס: צורה סדיסטית.

★★★ לחץ האדם עדי

עד כאן סיפורו של דויד לובניצקי, הבן שהיה קרוב לנפטר בימיו האחרונים. יותר מכל אדם אחר. הוא היה משוכנע כי אביו קיבל את שטף'הדם במוח בגלל הת' רגשותו הרבה מן החקירה במסי'הכנסה, ופחדו מפני החקירה הנוספת, שהייתה צרי' כה להתקיים ביום בו נפטר.

הסביר השבוע רופא תל'אביבי ידוע, ש' דעתו על נסיבות'המתת היתה קרובה לדעת ב'הנפטר: "לא ברקתי את הנפטר, וגם אילו הייתי בודק, איני יודע אם הייתי מצביע על מסי'הכנסה כגורם יחיד למותו של לובניצקי. אבל הדבר מתקבל על הדעת. כי יתכן מאד שלחץ הדם של הנישום הנרגש היה בעליה, גרם לפיצוץ עורקיה'דם בראשו. "כשאדם מתרגש, הוא מגביר את פעולת' הלב שלו, שומרים את הדם לעורקים במהיר' רות גדולה יותר. יחד עם זה, ישנה הפרשה של חומרים שונים מבלוטות פנימיות. כמו בלוטת סוראמל. הגברת מהירות מחזור הדם גורמת ללחץ על דפנות העורקים. לחץ זה, שנוצר עליו התרגשות, עלול לגרום ל' פיצוץ צינורות הדם".

הוסיף הרופא: "מי זה בימינו יכול למ' דוד כמה אנשים מקבלים התקפות'לב ושט' פידם בגלל מסי'הכנסה? אנחנו, הרופאים, יודעים על כך!"



הקרבו יצחק לובניצקי עם אשתו נחה, חודשים אחדים לפני מותו הטראגי. כל חייו היה יצחק לובניצקי אדם צנוע. הוא ורעייתו לא לקו אף פעם בכל ימי חייהם במחלות קשות במיוחד. הוא נראה צעיר מכפי גילו (64).